

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi
paula.laine-nordstrom@tem.fi

**Asia: lausuntopyyntö 10.11.2017 liikesalaisuuskäsitteen
yhdenmukaistamisesta (TEM/1611/00.04.01/2016)**

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on pyytänyt IPR University Centeriltä lausunnon siitä, olisiko mahdollista muuttaa liikesalaisuuden osalta eri laeissa käytettävät käsitteet (liike- ja ammattisalaisuus, ammatti- ja liikesalaisuus, yrityssalaisuus, yritys- ja liikesalaisuus) yhdenmukaiseksi uudessa liikesalaisuuslaissa käytettävän käsitteen kanssa eli käsitteeksi liikesalaisuus. Lisäksi TEM tiedustelee olisiko terminologian yhtenäistäminen mahdollista toteuttaa jo uuden liikesalaisuuslain säätämisen yhteydessä keväällä 2018.

Lausuntopyynnön johdosta IPR University Center esittää kunnioittavasti seuraavan:

Lähtökohdat

Yrityssalaisuuden suojaa koskevia säännöksiä on muun muassa sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa (1061/1978, SopMenL), työsopimuslaissa (55/2001, TSL) ja rikoslaissa (RL luku 30). Eri laeissa käytetään suojan kohteena olevasta tiedosta hieman toisistaan poikkeavia nimityksiä kuten liikesalaisuus, liike- ja ammattisalaisuus tai yrityssalaisuus, mutta suojan kohteena olevan tiedon kannalta eroja ei ole tehty eri laeissa käytettyjen käsitteiden välillä.¹

¹ Ks. Nyblin, Klaus, Yrityssalaisuusrikkokset – korkeimman oikeuden ratkaisut 2013 – 2015, Osa 1. DL 2015. 695 - 707. Ks. Vapaavuori, Tom, Yrityssalaisuudet ja salassapitosopimukset, Helsinki 2005, s. 29 ja 37,

Liikesalaisuusdirektiivissä 2016/943/EU käytetty käsite liikesalaisuus on määritelty direktiivin 2 artiklassa. Sen mukaan ”liikesalaisuudella” tarkoitetaan tietoa, joka täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:

- a) se on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaiseen henkilöpiiriin kuuluvien henkilöiden, jotka yleensä käsittelevät tällaisia tietoja, yleisesti tiedossa tai helposti saatavissa;
- b) sillä on kaupallista arvoa, koska se on salaista;
- c) henkilö, jolla on tieto laillisesti hallussaan, on ryhtynyt vallitsevissa olosuhteissa kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin sen pitämiseksi salaisena.

Uudessa liikesalaisuuslaissa tultaneen määrittelemään liikesalaisuuden käsite seuraavalla tavalla:

Tässä laissa tarkoitetaan: ”Liikesalaisuudella tietoa, joka täyttää seuraavat vaatimukset:

- a) tieto on salaista, koska se ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa;
- b) tiedolla on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa, koska se on salaista; ja
- c) tiedon laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon pitämiseksi salassa.”

Yllä olevasta ilmenee, että tuleva laki varsin uskollisesti seuraa direktiivin sanamuotoja.

RL 30 luvun 11 §:ssä määritellään yrityssalaisuuden käsite: ”Yrityssalaisuudella tarkoitetaan... liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja

jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle”.

Terminologian yhtenäistämisen edellytykset

Nähdäksemme terminologian yhtenäistämistä ja siirtymistä yhteen käsitteeseen voidaan pitää kannatettavana tavoitteena hyvän lainvalmistelun ja lainsäädäntökulttuurin edistämiseksi. Terminologian yhtenäistämisen yhteydessä on tärkeätä selvittää johtavatko lainmuutokset sivuvaikutuksina lain sisällön muutoksiin joiltakin osin. Erityisesti on varmistettava, että kriminalisoinnin ala ei laajene ilman nimenomaista ja tietoista pyrkimystä tähän.

Vaikka RL 30 luvun 11 §:n määritelmä poikkeaa esitetystä uuden liikesalaisuuslain määritelmästä, niiden välillä ei liene varsinaista ristiriitaa. Kyse on tiedosta, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa (vrt. tulevaa liikesalaisuuslakia, jonka mukaan kyse on tiedosta, jonka pitämiseksi salassa on ryhdytty kohtuullisiin toimenpiteisiin). Lisäksi tiedon ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa. Tämä asia ilmenee suunnitellusta laista siten, että määritelmällisesti todetaan, että tiedolla on taloudellista arvoa, koska se on salaista. Voidaankin kysyä, onko olemassa tilanteita, jossa tiedon ilmaiseminen yksittäistapauksittain ei ole omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa, vaikka tiedon salaamisella on taloudellista arvoa?

Nähdäksemme joitakin tällaisia - tosin poikkeuksellisia - tilanteita saattaa olla olemassa, esimerkiksi kun tieto ilmaistaan taholle, josta varmuudella tiedetään, että se ei voi ryhtyä kilpaileviin toimiin tai kun tieto ilmaistaan selkeästi muussa kuin taloudellisessa tarkoituksessa ja samalla varmistutaan siitä, ettei välillistäkään taloudellista vahinkoa aiheuteta elinkeinonharjoittelijalle.

Jotta terminologian yhtenäistäminen voisi tapahtua ilman oikeuspoliittista keskustelua olisi syytä huolehtia siitä, että rikoslain asiallinen ulottuvuus ei laajene terminologian yhtenäistämisen sivutuotteena. Tästä voisi huolehtia seuraavalla tavalla: Terminologian yhtenäistämisen yhteydessä ei välttämättä tarvitsisi poistaa RL 30 luvun 11 §:ää ja korvata sitä viittauksella

liikesalaisuuslain määritelmään, vaan RL 30 luvun 11 §:ssä voitaisiin määritellä ”liikesalaisuudella tarkoitetaan yritys- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle”. Lisäksi RL:n 30 luvussa voitaisiin johdonmukaisesti käyttää liikesalaisuuden käsitettä pääkäsitteenä yrityssalaisuuden sijaan.

Tällöin 30 luvun 5 §:n terminologia voitaisiin yhtenäistää siten, että termi yrityssalaisuus johdonmukaisesti voitaisiin korvata termillä liikesalaisuus:

5 § (24.8.1990/769) (Yrityssalaisuuden) Liikesalaisuuden rikkominen

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tai toista vahingoittaakseen oikeudettomasti ilmaisee toiselle kuuluvan (yrityssalaisuuden) liikesalaisuuden tai oikeudettomasti käyttää tällaista (yrityssalaisuutta) liikesalaisuutta, jonka hän on saanut tietoonsa

1) ollessaan toisen palveluksessa,

2) toimiessaan yhteisön tai säätiön hallintoneuvoston tai hallituksen

jäsenenä, toimitusjohtajana, tilintarkastajana tai selvitysmiehenä taikka niihin rinnastettavassa tehtävässä,

3) suorittaessaan tehtävää toisen puolesta tai muuten luottamuksellisessa liikesuhteessa tai

4) yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, (yrityssalaisuuden) liikesalaisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. (25.1.1993/54)

Tämä pykälä ei koske tekoa, johon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu on ryhtynyt kahden vuoden kuluttua palvelusaikansa päättymisestä.
(31.1.2003/61)

Yritys on rangaistava. (31.1.2003/61).

Johtopäätös

Lainsäädännön yhtenäistäminen onnistunee edellä esitetyn linjauksen mukaisesti siten, että lainsäätäjä johdonmukaisesti käyttää liikesalaisuuden käsitettä. Lisäksi joudutaan lainmuutoksen yhteydessä korvaamaan viittaukset lakiin sopimattomasta menettelystä liiketoiminnassa viittauksilla uuteen liikesalaisuuslakiin. Pidämme sekä mahdollisena että suotavana, että tämä lainsäädännön yhtenäistämisesitys tehdään samassa yhteydessä, kun ensi vuonna annetaan hallituksen esitys uudeksi liikesalaisuuslaiksi.

Helsingissä 15.12.2017

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Niklas Bruun'.

Niklas Bruun
johtaja, professori
IPR University Center